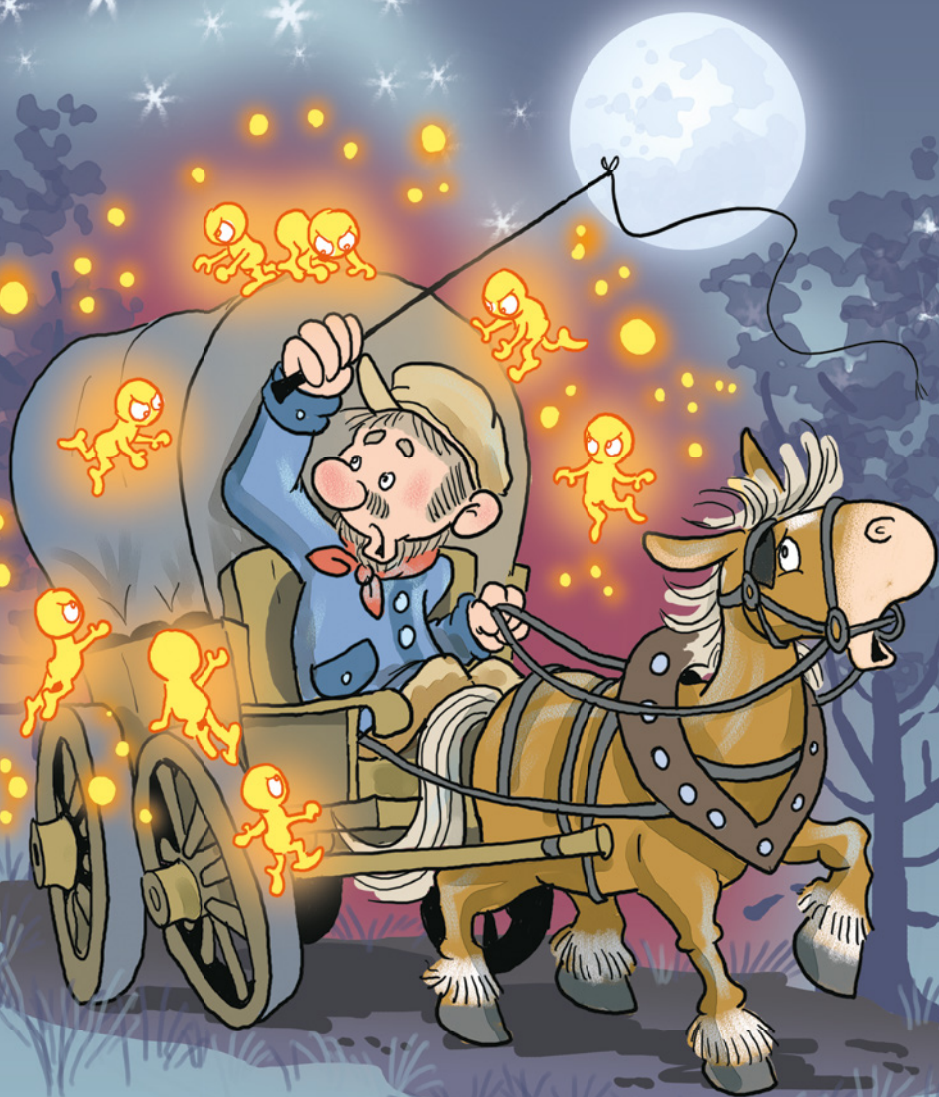

Příběhy z jižních Čech

NOVOHRADSKO

A DOUDLEBSKO

Oldřich Petrášek

bambóok

Ilustrace
Zdeňka Študlarová

Vážení přátelé,

dostává se vám do rukou kniha Příběhy z jižních Čech – Novohradsko a Doudlebsko, která je určena pro malé i velké čtenáře. Chtěl bych jejím prostřednictvím oslavit tento málo známý kout jižních Čech a pozvat vás tam. Chtělo se mi napsat ono známé: „do Bohem zapomenutého koutu“, ale opak je pravdou. Je to doslova boží kraj. Vždyť tolik magických míst a pověstí, kde se měla zjevit Panna Marie, snad jinde v Čechách není! Pro místní by měla být tato kniha zase připomenutím jejich zapomenuté historie a uvědomění si svých kořenů. Měla by být i jakýmsi turistickým průvodcem, který by pomohl objevovat pro mnohé nová a neznámá místa. Jedná se jen o malou část místních pověstí, protože jejich neobyklé množství přesahuje možnosti této publikace.

Novohradsko a Doudlebsko, jinak také stejnojmennou turistickou oblast, najdete na jih od Českých Budějovic až k rakouské hranici, mezi Třeboňskou pánví a tokem Vltavy, přičemž jeho osu tvoří řeka Malše. Na tak malé území je tu až neuvěřitelná koncentrace jak přírodních, tak historických památek. Nečekejte zde ale nějaké vysokohorské štíty a rušná turistická centra – jen typickou jihočeskou krajinu s řadou historických městeček a starobyklých vsí. Uvidíte zde čisté potoky a říčky s množstvím starodávných mlýnů a hamrů. Tmavé lesní rybníky se střídají s loukami, háji plnými tajemných balvanů, léčivých studánek, s hlubokými lesy Novohradských a tzv. Slepíčních hor. Je tu také nejčistší vzduch, nejčistší voda a příroda v Čechách. Doslova z každého místa tu na vás dýchne historie. Najdete tu například Trocnov, rodiště Jana Žižky, naši nejstarší rezervaci Žofínský prales, známé Terezino údolí s vodopádem, unikátní opevněnou vesnici s tvrzí Žumberk, zbytky koněspřežné dráhy, první na evropském kontinentu, hrad Rožmberk, kolébku známého rodu, řadu zřícenin romantických hradů na Malši, barokní poutní místa, kláštery a funkční historický Buškův hamr. Pochopitelně tu naleznete také město Nové Hrady, které dalo název regionu i půvabným Novohradským horám, a mnoho dalšího. Velká část regionu byla díky blízkosti rakouské hranice v minulém režimu

po mnoho let prakticky nepřístupná, mnohé zmizelo nebo bylo zničeno, proto je tu dodnes stále co objevovat.

Také samotné Doudlebsko je v rámci jižních Čech etnograficky zcela specifickým územím. Doudlebské hradiště, jehož zbytky jsou tu dosud patrné, bylo centrem kmene Doudlebů a patří k nejstarším slovanským sídlištím na jihu Čech. Díky tomu se tu zachovaly dodnes živé lidové zvyky, obyčeje i nářečí.

Co tu ale rozhodně najdete, jsou venkovský klid a pohoda. Doufám, že vám k nim přispěje i tato publikace.

Příjemné čtení a objevování vám přeje autor.

Oldřich Petrášek

Příběhy z jižních Čech
NOVOHRADSKO
A DOUDLEBSKO

Ilustrace Zdeňka Študlarová

Vydala Grada Publishing, a.s., pod značkou Bambook
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 6507. publikaci

Odpovědná redaktorka Magdalena Jimelová
Jazyková úprava Gabriela Janů
Návrh obálky Šimon Jimel
Grafická úprava a sazba Šimon Jimel
První vydání, Praha 2017
Vytiskla tiskárna FINIDR s.r.o., Český Těšín

© Grada Publishing, a.s., 2017

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.*

ISBN 978-80-271-9657-9 (ePub)

ISBN 978-80-271-9656-2 (pdf)

ISBN 978-80-271-0354-6 (print)

OBSAH

Ve formanské hospodě	7
Psí packa u Netřebic	10
O Nových Hradech	12
Poklad na Nových Hradech	14
Legenda o založení Novohradského kláštera	15
Tajemné „vandličky“	16
Nebeské vidění u Rožmberka	17
Zázračné místo u Svin	19
Pověsti o vzniku města Trhové Sviny	21
Pověst o vzniku města Kaplice	22
Jak vznikl Benešov nad Černou	23
Jak zachránil kostelník v Blansku zvon	24
Pověst o založení Svatého Jana nad Malší	25
Poklad a zmizelý zámek u Roudného	26
Světýlka (bludičky) v okolí Velešína	28
Jak ve Velešíně vodník potrestal řezníka	29
Jak hastrman pokoušel chasníka u Holkova	30
Vodník v rybníku Šindelář u Velešína	31
Hastrman v lese u Velešína	32
Přeměněný vodník u Výhně	33
Hastrman – štika v Polžově	35
Vodník z Malše v pytli	36

Vodníci na Malši	37
Jak u Velešina vodník potrestal posla	38
Ztracená děvečka ve službě u vodníka ve Výhni u Kaplice	39
Jak chtěl vodník ve Výhni vyměnit dítě	40
Světýlka u Netřebic	41
Jak chtěl proměněný vodník u Chodče utopit kluka	42
Hadí král v rožmitálském mlýně	43
Jak vodník v Doubravici odvedl děti do rybníka	44
Hastrman u Borovanského mlýna	45
Šprýmař Matěj Kozka a kozlí spřežení	47
Hastrman v Radosticích u Ledenic	49
Hastrman v rybníku Ranvanci u Trocnova	50
Ďáblové v Římově	52
Jak vzniklo Rozpoutí	53
O Hejkalovi či Hejmonovi	54
Hrozba v Chlumském lese	56
Poklad na Rammschisselu	57
Poklad na Vysokém kameni	58
Bílá paní na hradu Rožmberku	60
Mlýn Krkavec u Stropnice	61
Zázračná Madona doudlebská	62
Svatý Kámen a konec světa	63

VE FORMANSKÉ HOSPODĚ

Ve formanské hospodě Veselka, na křižovatce u Holkova, bylo toho dne jak jinak než veselo. Venku bylo právě dušičkové počasí, že by psa nevyhnal, a proto se všichni, pocestní i místní, rádi uchýlili do tepla. Z pece sálalo horko, přes kouř z dýmek a doutníků nebylo pomalu vidět na druhou stranu zaplněného lokálu. Zpocená šenkýřka roznášela horkou polévku zvanou formanský oukrop a velké rohlíky k pivu, kterým se tu na jihu říká couráky. Formanský oukrop není jen nějaká vodička, ale gruntovní polévka, která vám rozproudí krev v těle a vyžene všechny nemoci. Hostinský zase pobíhal mezi hosty s tácy piv, i horký grog nebo svařené víno šlo na odbyt. Sešla se tu věru pestrá společnost, což s sebou přinášelo místo na rušné císařské silnici i jako přepřahací stanice na koněspřežné dráze. Jeden stůl byl štamgastů, místních sedláků, kteří toho na zimu už neměli tolik na práci. „Cucali“ tu své pivo, mohutně dýmali se svých fajfek, vedli „chytré řeči“, ale velkou tržbu hostinskému neudělali. Hluční řezníci tovaryši a koňští handlíři z Budějovic šli do Kaplice na trh nakupovat dobytek a koně. Byli tu také lidé světem jdoucí, jak se říkalo různým vandrovním řemeslníkům, podomním obchodníkům a trhovcům. Seděli tu chlapi od dráhy z blízkého nádraží, kominík i nějaký ten krajánek, kteří vandrovali od vesnice k vesnici a od mlýna ke mlýnu. V koutku potichu seděla skupinka lidí v tmavých šatech. To byli poutníci, kteří cestovali kočárem z Netolic prosit zázračnou Pannu Marii až do vzdáleného štýrského poutního místa Mariazell.

Největší pozornost budili ale formani. Vysocí chlapi v kloboucích, ve vysokých botách, v dlouhých kabátech a se širokými opasky, kteří ani v hospodě neodkládali bič, odznak svého povolání. To byli jiní kabrňáci, kterých si hospodští vážili. Rádi se dobře najedli a napili, koně potřebovali napojit a nakrmit a často se i na noc ubytovali a koně ustájili. Byli také dobří společníci a vypravěči, přiváželi i novinky a zprávy z dalekých

zemí, kde všude se svými spřeženími cestovali. Jejich sláva už v té době, po zavedení koněspřežné dráhy a posléze parních vlaků, sice už pominula, ale stále to byli vážení lidé. Jak se tak v teple sedělo a ven se už nikomu do tmy nechtělo, začaly se rozvazovat jazyky. Kdo co věděl a uměl povídat, ten povídal, jeden po druhém. Vypravovaly se novinky ze světa, z politiky a dostalo se i na různé tajemné věci. Vždyť byly právě Dušičky, tajemné to dny, kdy nikdo, kdo nemusí, do noci nevychází. O strašidlech, o čárech, čarodějnicích a samozřejmě, jak jinak na jihu Čech, o vodnicích a světlicích, kterými se to právě tady v okolí jen hemžilo. Hlavní slovo vedli světaznalí formani. Jeden z nich si všiml, že v koutě při svíčce sedí mladý muž v černém oblečení s kněžským kolárkem, jak bedlivě poslouchá a něco si zapisuje do notesu. Ptá se vedle sedícího sedláka, kdo že je to.

„Jóó, to je pan doktor, velebněj pán Jan Zítek až z Prahy, móc sečtělej a hodnej pán. Učí teologii na tej Karlově univerzitě. Je ale zdejší rodákem, synem sedláka Matouše Zítkojc tůdle z Velešína. Vodešel študýrovat už jako malej kluk. Prej byl na školách až Římě a Inšpruku v Rakousích. Von, dyž sem přijede na vagace (prázdniny) a návštěvy, tak chodí mezi lidma po vsích, zapisuje si pověsti a vypravování starejch bab o dávnejch časech a prej to dává i do nákýho vlasteneckýho časopisu. Český lid se to menuje. Asi právě přijel na Dušičky.“ Otočil se na něho a bodře zvolal: *„Velebnosti, pojďte si k nám přisednout, aspoň se něco novýho dovíte!“*

A tak tomuto mladíkovi, **ThDr. Janu Františku Zítkovi** (1868, Velešín–1913), *knězi, doktorovi teologie, učiteli a historikovi*, který svůj volný čas věnoval studiu historie a národopisu rodného kraje a jehož články v časopise Český lid mají dodnes velký význam, vděčíme za to, nám zanechal své dílo, z něhož pochází valná část zde zachycených pověstí. Lidové zvyky a pověsti byly a stále jsou samozřejmou součástí života národa. Tak samozřejmou, že obvykle unikají pozornosti i kronikářů. Prvním, který si tuto skutečnost uvědomil a snažil se je zaznamenat již na konci 19. století, byl naštěstí i Jan Zítek.

„Však taky tahle hospoda měla škaredou pověst!“ povídá ten sedlák. Nahnul se na stůl a ztišil hlas, aby ho neslyšel hospodský.

Vypravovalo se po okolí, že jeden z tehdejších hostinských zázračně bohatl. Jak už to v Čechách bývá, nikoho nezajímá, že člověk pracuje celý týden od tmy do tmy, že hospoda je pořád plná a obchodu se daří, ale začaly se šířit pomluvy, jak on to asi dělá, jestli náhodou nekrade. Jednoho dne se ale stalo neštěstí. Hostinský nějak neopatrně přistoupil zezadu ke kobyle jednoho z formanů, ta se splašila a hostinského kopla tak nešťastně, že na zranění zanedlouho zemřel. To byla teprve ta pravá voda na mlýn pomluv a pověr. Byl prý to boží trest za to, že se spráhl se samotným ďáblem, formany okrádal, a dokonce zabíjel. Když prý přijel večer nějaký bohatý forman, hostinský ho ubytoval, koně ustájili a vůz zavezli pod střechu. O půlnoci se prý strhl nějaký křik a rány a nebohého formana už nikdo ráno neviděl odjíždět, zmizeli také koně i vůz se zbožím.

Hospoda to byla ale vyhlášená, stala se pak i přepřahací stanicí na slavné koněspřežné dráze z Budějovic do Lince. Měla krytý dvůr, aby i formanské vozy byly v bezpečí a suchu. Byl tu k ruce i kovář, a ještě kvůli koněspřežce přistavěli stáje pro 40 koní. Hospoda se zvoničkou na střeše stojí a chátrá na křižovatce u Holkova stále. Posledním majitelům se záměr znovu zprovoznit zájezdni hospodu bohužel asi nevydařil. Místo formanů nebo vozů koněspřežky se tu dnes kolem řítí tisíce aut a kamionů, jejich řidiči už dávno netuší, co se tu za dávných časů odehrávalo.

Pojďme si ale přečíst alespoň několik z mnoha místních pověstí a příběhů. Začneme ještě jedním, také formanským.

PSÍ PACKA U NETŘEBIC

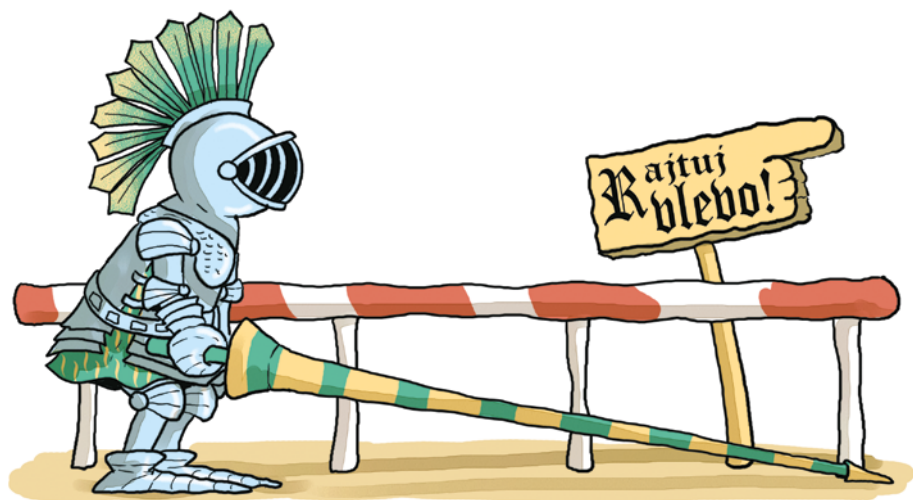
Pokud někdy pojedete po hlavní silnici z Budějovic do Rakouska, všimněte si mezi Velešínem a Kaplicí na kopci u Netřebic jedné zajímavosti, kamenného piliře, zvaného brzdový kámen neboli psí packa. Je to jedna z prvních dopravních značek, ještě z dob formanů. Kamenný pilíř s vyobrazením brzdy označoval místo před prudkým klesáním, kde měl vozků začít přibrzďovat vůz, aby se mu nerozjel a nepřejel si koňský potah. Nedivte se, proč je značka na druhé straně silnice vlevo po směru jízdy z kopce. Až do druhé světové války se i u nás jezdilo vlevo. Na kameni vyobrazená ruční brzda tehdejších vozů připomíná tvarem psí packu, od toho i její název. Formani hojně používali i název „čuba“. Název psí packa se podle pamětníků prý používalo také pro to, že si vozkové na její rukojeť natahovali kůži ze psí packy. Těžké formanské vozy potřebovaly brzdící zařízení pro zvýšení bezpečnosti při velkém klesání. Brzdilo se tak, že se kolo zavíralo zavírkou (tzv. hamulkou) tím, že se zablokovalo zaklesnutím háku upevněného na konci provazu nebo řetězu, jehož druhý konec byl přivázaný ke spodku vozu. Od toho vzniklo lidové slovo hamuj nebo dodnes často používané „hamstni na to“. Jiný způsob byl podkládání kola zarážkou (bodkou, šubou). Bylo to většinou ploché železo s ohnutými okraji do tvaru žlábků na řetízku. Podložené kolo se tak neotáčelo a jen klouzalo se zarážkou. Čubu i s kopií brzdového kamene pak můžete spatřit v Poštovním muzeu ve Vyšebrodském klášteře.

Co se týká jízdy vlevo, dodnes je u nás všeobecně vžitý názor, že jízdu vpravo nám zavedl Hitler jednoduchým rozhodnutím. Nařízení začalo platit během pár hodin a proběhlo to bez problémů. Přidává se k tomu, že při byrokracii v Čechách by to byl jinak problém na několik let. Není to ale tak úplně pravda. V Československu se o jízdě vpravo debatovalo již dávno před Hitlerem, dokonce již v 20. letech podepsalo mezinárodní smlouvu, kde se zavazovalo přejít na pravostranný provoz. Bylo stanovené datum přechodu někdy v dubnu 1939, v době příchodu Hitlera už byly například upravené i tramvajové zastávky na pravostranný provoz. Ve skutečnosti to Hitler jen o několik týdnů urychlil a byla to opravdu otázka pár hodin, ale jen proto, že to bylo už několik let připravováno. V Německu se jezdilo vpravo asi už od dob Napoleona. Jediní, kdo se na evropském kontinentě stále „drží“ jízdy vlevo, jsou Angličané.

Tvrdí, že jezdit vlevo je přirozené a zdůvodňují to tím, že když poprvé v historii bylo třeba stanovit, jestli se vyhýbat vlevo nebo vpravo, stalo se to při rytířských turnajích na koních s turnajovými kopími. Protože většina lidí jsou praváci, kopí se drží v pravé ruce, a tudíž je třeba se vyhýbat vlevo, má to podle nich i další výhody.

A opravdu, například když jezdíte vlevo, dáváte pouze přednost zprava, a to i na kruhových objezdech. U nás dáváme na „kruháčích“ přednost zleva (tudíž tam musí být značka Dej přednost v jízdě).

O NOVÝCH HRADECH

Navštívíte-li město Nové Hradky, určitě si nemůžete nechat ujít návštěvu místního hradu. Původně vypadal podstatně jinak než dnes. Za husitských válek byl vypálen táborským hejtmanem Janem řečeným Bzdinka. V roce 1573 se při bouři od blesku vzňal střelný prach uskladněný v mohutné válcové věži, stojící na nádvoří, následný výbuch věž úplně rozmetl a poškodil i okolní budovy. Zkázu dokonalo v roce 1590 silné zemětřesení. Hrad byl tak těžce poškozen, že se uvažovalo dokonce o jeho stržení. Při jeho návštěvě se mimo jiné určitě dozvíte následující pověst o statečném kováři.

Ve věži u zadní brány hradu, které se říká červená, se prý vždy o půlnoci zjevoval průvod duchů v mnišských hábitech se svíci v ruce.

Vyděšeným nocležníkům pak pokládali otázku: „Které zvíře nebylo stvořeno Bohem?“ Se žádnou odpovědí ale nebyli spokojeni, vždy jen zasténali a upřeli na ně svůj prázdný ledový pohled a zmizeli. Někteří lidé z toho onemocněli nebo dokonce zamřeli. Nikdo ve věži už ani nechtěl bydlet. Jednou přišel k hradu vandrovní kovářský tovaryš, který sháněl práci. Purkrabí právě kováře hledal, ale chtěl si ho napřed vyzkoušet, jestli se nebojí, a nechal ho okovat divokého koně. Když viděl, že se ničeho nebojí a byl s jeho prací spokojen, navrhl mu, jestli nechce přespat v červené věži, že tam straší a nikdo tam nechce bydlet. Kovář na to, že se nebojí a že tam klidně přespí. Ještě před tím, než se odebral na lože, se vyptal místních, co to tam ve věži straší. O půlnoci začal do místnosti vcházet zavřenými dveřmi průvod duchů. Jeden z mnichů se kováře zeptal: „Které zvíře nebylo stvořeno Bohem?“ Kovář ale už znal otázku dopředu a měl již připravenou i odpověď: „Je to kůň. Má kopyta jako d'ábel, a když lehá, nekleká.“ V tu chvíli se mniši rozplynuli a zmizeli. Našli konečně posmrtný klid. Byli prý potrestáni za to, že zpronevěřili koně chudého zemana. Kovář potom klidně spal až do rána.

Druhý den všechno vypravoval ostatním. Purkrabí byl rád, že už na hradě nestraší a kováře na hradě zaměstnal. Ten se tu oženil a stal se kovářským mistrem.

Pokud tu chcete vidět kováře při práci, nemusíte chodit daleko. Přímo před vchodem do hradu je zrekonstruovaná historická kovárna, kde vás rádi provedou. Zadní bránou hradu se zase dostanete do Terezina údolí, což je známý přírodně krajinářský park s říčkou Stropnicí, romantickými stavbami a umělým vodopádem. Na jeho konci pak stojí unikátně zachovaná tvrz Cuknštejn.

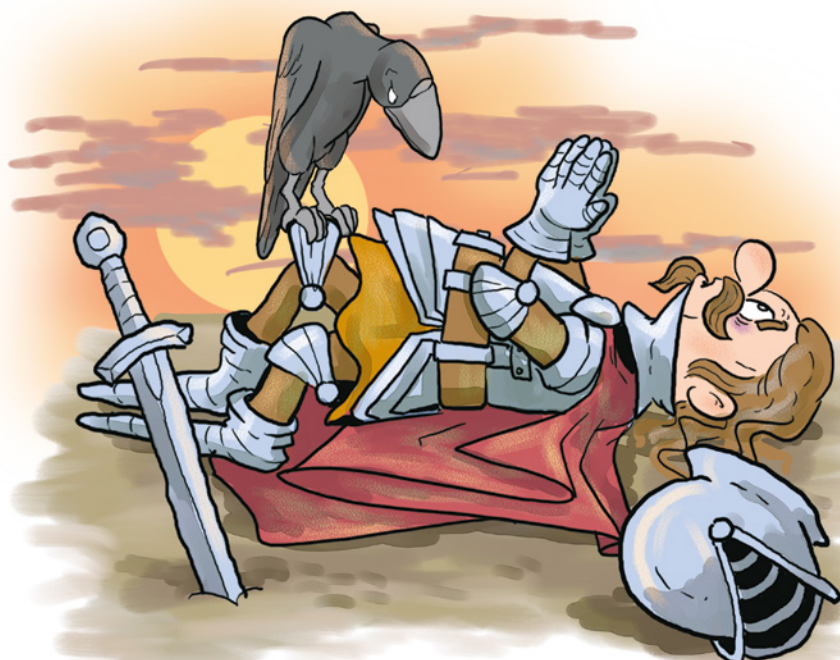
POKLAD NA NOVÝCH HRADECH

Vypravuje se, že někde na hradě je ukrytý poklad. Svou pověst o pokladu má téměř každý hrad. Tahle by ale mohla mít reálný základ. Nevěříte? Poté co majitel panství a velitel císařských vojsk Karel Bonaventura Buquoy padl v roce 1621 při obléhání Nových Zámků v Uhrách, převzala vládu nad veškerým majetkem v Čechách vdova Marie Magdalena de Biglia. Majetek měla spravovat až do zletilosti jejich syna Karla Alberta. Většinou ale pobývala v cizině a do válkou zmítaných Čech se jí asi moc nechtělo. Rozhodla se, že panství pronajme. Nájemce se o majetek postará a odvede jí nájem. Pronajala ho tedy bratrům, Filipovi a Gerhartovi von Straden. Nebyla to ale šťastná volba. Filip von Straden, zdá se, hospodařil hlavně pro sebe. Drancoval svěřené panství, ždímal už tak válkou zbídačené poddané a nakonec ani nájem hraběnce neodváděl. Peníze si ukládal do truhly, kterou ze strachu neustále stěhoval po různých skrýších na hradě. Když náhle zemřel, nikdo truhlu přes veškeré pátrání nenašel. Správu panství nakrátko převzal jeho bratr Gerhart. To už asi hraběnkou přešla trpělivost, Gerharta propustila a správu převzala sama. V roce 1623 přesídlila natrvalo do Čech. Na novohradském náměstí na místě panských domů nechala vybudovat pohodlnou rezidenci, kde Buquoyové sídlili až do počátku 19. století, kdy byl postaven nový empírový zámek na severní straně města. Hrad byl používán jen jako obydlí pro panské úředníky, lesní správu a jako hospodářské zázemí. Zajímavé je, že dlužné nájemné po von Stradenech vysoudil nakonec až její vnuk Ferdinand. A truhla s pokladem tu asi stále někde leží. Povídá se také, že jsou pod hradem nějaké neznámé podzemní chodby.

LEGENDA O ZALOŽENÍ NOVOHRADSKÉHO KLÁŠTERA

V Nových Hradech najdeme jeden z mála funkčních klášterů v kraji. Od jeho založení ho dodnes spravuje řád Servitů. O důvodu jeho vzniku se traduje, že majitel panství hrabě Ferdinand Buquoy byl v roce 1664 těžce zraněn v bitvě proti Turkům u Sv. Gothardu na řece Raab v dnešním Maďarsku. Když zůstal bez pomoci ležet na bitevním poli, učinil v modlitbách k Panně Marii slib, že pokud bude zachráněn, postaví k její počtě klášter v Nových Hradech. Zraněného hraběte zachránili a ošetřovali bratři Servité. Když se zotavil, splnil svůj slib. V roce 1677 pozval do Nových Hradů řeholníky řádu Servitů a dal jim vystavět klášter. O tom, jak se jim to krásně povedlo, se při jeho návštěvě můžete přesvědčit sami.

TAJEMNÉ „VANDLIČKY“

Na Novohradsku a Doudlebsku se najde neobvyklé množství různých podivných kamenných útvarů a jejich seskupení, které jsou opředeny řadou záhad a pověstí. Jedná se například o různé seskupení balvanů, praskliny připomínající runové písmo nebo prohlubně či kamenné mísy, ve kterých se stále drží voda. Podle geologů se většinou jedná o působení inverze na horninu, ale místní lidé i někteří badatelé je považují za díla lidských rukou a magická kultovní místa pradávných obyvatel. K řadě z nich se vážou pověsti i o zjevení Panny Marie. Voda v kamenných mísách, které místní půvabně nazývali vandličky, má prý léčebné účinky, a celé toto prostředí pozitivně energeticky ovlivňuje lidský organismus. Snad nejznámější místo s vandličkou je nedaleko Sýkorova hamru – v tzv. Douchů háji u osady Záluží u Dobrkovské Lhotky. U staré cesty z Hrádku do Bukové je tzv. „kámen s bičem“. Tady byla schována Panna Maria bitá pohany a bič zkameněl v žílu, v kameni dobře patrno. Za Martinským mlýnem u Hrádku zase například najdete balvan s oněmi „runovými nápisy“. U mnoha míst je pak možné spatřit i svaté obrázky nebo kapličky, aby církve zabránila pohanským pověrám. Najděte si při návštěvě Novohradska a Doudlebska svou vandličku, ale pozor! Člověk musí přicházet s pokorou a klidnou a otevřenou myslí. Může to být i dobrý tip na dobrodružný výlet.

NEBESKÉ VIDĚNÍ U ROŽMBERKA

Nedaleko hradu Rožmberka bývala dnes již zaniklá ves Ober Gallitsch, česky Horní Kaliště. Podle pověsti v den před svátkem Tří králů roku 1698, což je 5. ledna, si časně, ještě za ranního oparu, vyšel zednický tovaryš Matthias Pulss na zápraží chalupy rozhlédnout se po obloze, jaké bude počasí. Při pohledu na oblohu náhle úžasem strnul a honem běžel zpátky do chalupy zavolat svého bratra Johanna, aby se šel rychle podívat ven. Vyběhli oba ven a jako omráčení hleděli na ranní oblohu, kde děly podivné věci. Na nebi se nad krajinou, nad vrcholky kopců, vznášely davy lidí, proudících z různých stran. Všichni směřovali k jednomu jedinému místu, ve svahu vzdálené modravé hoře ležící na východní straně. Vznášejícím se houfům se do cesty stavělo pár velkých postav a pokoušelo se vracet je zpět. To se několikrát opakovalo. Oba bratři něco podobného nikdy nezažili a nemohli pochopit, co ten záhadný a děsuplný úkaz znamená.

Po čtyřech letech, když pracoval Matthias na přístavbě hraběcí rezidence na náměstí v Nových Hradech, vyprávěl o tom, co kdysi viděl se svým bratrem, ostatním chlapům na stavbě, ale ti se mu jen vysmáli. S bratrem si tedy řekli, že se k modré hoře vypraví. Vydali se na cestu na den svatého Šebestiána, což je 20. ledna. Na nějaké cestování to není moc dobrý den, protože staré české pranostiky říkají, že „O svatém Fabiánu a Šebestiánu zalézá zima za nehty i otužilému cikánu“ nebo „Na svatého Šebestiána se musí někdo utopit nebo zmrznout“. Když po celodenním pochodu přišli k hoře, zdála se jim okolní krajina důvěrně známá, jako by tu už někdy byli. V místech, ke kterému před lety mířily záhadné davy na nebi, pak našli studánku s léčivou vodou, ke které mířili lidé ze široka daleka. Až na místě se dozvěděli, že právě v tu dobu, kdy viděli ten podivný nebeský úkaz, se tu pasáčkovi z Bedřichova zjevila nad jedním pramenem Panna Maria. Krátce na to zde došlo i k několika zázračným uzdravením. Oba bratři jistě netušili, že tu záhy vznikne vyhledávané lázeňské a poutní

místo Brünnl, dnes Dobrá Voda u Nových Hradů, se zdaleka viditelným barokním dvouvěžovým **poutním kostelem** Nanebevzetí Panny Marie (též Panny Marie Dobré rady), který nechal postavit v letech 1708–1715 hrabě Karel Albert Buquoy. Přicházeli sem poutníci nejen z Čech a ze sousedního Rakouska, ale i z Bavorska, Moravy, dokonce i ze vzdálených Uher. V prvních letech po postavení chrámu se odhadovalo ročně až 60 tisíc lidí. Poutní procesí z Čech i Dolního Rakouska přicházela až do druhé světové války.

Po roce 1945 bylo místní německé obyvatelstvo vystěhováno a začalo bourání budov, včetně Buquovské rezidence. Panenka Marie se musela dívat na to, že byl dokonce zasypan hlavní pramen a hrozilo i zboření kostela. Po roce 1989 Dobrá Voda opět ožila hlavně zásluhou turistického ruchu a zásluhou rakouských účastníků bohoslužeb.

ZÁZRAČNÉ MÍSTO U SVIN

Nedaleko Trhových Svin leží o samotě nádherně zasazená do okolní krajiny úžasná barokní stavba, kostel Nejsvětější Trojice, jehož vznik je opředen řadou pověstí. V 18. a 19. století sem a k sousednímu léčivému prameni přicházela procesí poutníků, kteří zde prosili za dobrou úrodu, uzdravení svých nemocí a boží ochranu. Poutní kostel Nejsvětější Trojice byl vystavěn na místě staré kamenné kaple, ještě předtím původně dřevěné, kde podle záznamů z roku 1599 přebýval poutník.

Kostel v podobě, jak jej dnes známe, byl v letech 1705–1708 vystavěn nákladem hraběte Alberta Karla Buquoye. Později byl ještě doplněn ambitem. Architekt této stavby není znám, ale podle některých názorů se často se uvádí veleznámý barokní architekt Kilián Ignác Dientzenhofer. Zajímavostí je, že celá stavba je podřízena symbolice svaté trojice. Má šestiboké ambity, trojici věží, trojúhelníková okna, trojici oltářů, štítů i věžiček. Ke kostelu vedly tři poutní cesty. Kostel má tři zvony. Při cestě jsou trojboká boží muka s trojitým křížem. Součástí areálu je i trojúhelníková kaple nad léčivým pramenem. Býval v ní umístěn obraz Nejsvětější Trojice z roku 1651 a berle, které zde zanechali zázračně uzdravení.

Podle jedné pověsti se na místě dnešního kostela objevily tři bílé dětské postavičky jako tři světla. Jakýsi Vaněk ze Svin zase viděl tři bíle oděné mládence, kteří zpívali verše: „Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů“. Podle další tu měl jeden rolník při orbě zaslechnout zpěv a poté mu ti, kteří se mu zjeví, přikázali, aby zde vystavěl kapli. Když namítal, že nemá materiál, odpověděli, že vše už má připravené doma v kůlně. Když se vrátil domů a zjistil, že je to pravda, pustil se do stavby. Další pověst vypráví, že když se vozil materiál na stavbu, spadlo malé dítě pod kola vozu, ale nic se mu nestalo.

V 17. století tu dokonce fungovaly malé lázně, které využívaly účinky zázračné vody. Údajně je mírně radioaktivní a používala se hlavně proti očním neduhům. Návštěvu tohoto magického místa a oázy klidu si rozhodně nenechte ujít.

